

A. SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

vedlejší věta	jak ji poznáme	příklad
přísudková	Zastupuje jmennou část přísudku jmenného se sponou.	<i>Obloha je, jako by ji vymetl.</i>
podmětná	Ptáme se na ni kdo? co? a větou řídící. <i>Pamatuj!</i> Věta řídící nemá vyjádřený podmět.	<i>Kdo se bojí, nesmí do lesa. Zdá se mi, že venku prší.</i>
předmětná	Ptáme se pádovými otázkami (kromě 1. a 5. pádu) a větou řídící.	<i>Řekla, že nemá čas.</i>
přísluvečná místní	Ptáme se na ni např. kde? kam? odkud? kudy? a větou řídící.	<i>Kde jsou lvi, tam nechod. Šel, kam ho oči vedly.</i>
přísluvečná časová	Ptáme se na ni např. kdy? odkdy? dokdy? a větou řídící.	<i>Když přišla, uvařila si kávu. Než odejdu, zaliju květiny.</i>
přísluvečná způsobová	Ptáme se na ni jak? jakým způsobem? a větou řídící.	<i>Udělej to, jak nejlépe umíš. Pokračuj tak, jak jsem ti řekl.</i>
přísluvečná měrová	Ptáme se na ni jak moc? jak málo? do jaké míry? a větou řídící.	<i>Petr je tak chytrý, že vyřeší i ty nejtěžší příklady.</i>
přísluvečná příčinná	Ptáme se na ni proč? z jaké příčiny? a větou řídící. Spojovací výrazy: <i>protože, poněvadž, jelikož</i>	<i>Přijel, protože nás chtěl vidět. Nepůjdu, jelikož nechci.</i>
přísluvečná účelová	Ptáme se na ni proč? za jakým účelem? a větou řídící. Spojovací výraz: <i>aby, at'</i>	<i>Vzal si deštník, aby nezmokl. Zavřel dveře, at' není průvan.</i>
přísluvečná podmínková	Ptáme se na ni za jaké podmínky? a větou řídící. Spojovací výrazy: <i>-li, kdyby, jestliže, pokud</i>	<i>Bude-li hezky, půjdu s vámi. Kdyby se učil, nedostal by čtyřku.</i>
přísluvečná přípustková	Ptáme se na ni navzdory čemu? i přes co? a větou řídící. Spojovací výrazy: <i>ačkoli, třebaže, přestože, i když, i kdyby</i>	<i>Ačkoli mohl, nenapsal. Přestože se snažila, neuspěla.</i>
přívlastková	Ptáme se na ni jaký? který? čím? a větou řídící. Spojovací výrazy: <i>který, jenž</i>	<i>To je písnička, kterou miluju. Přišla zpráva, že Jan padl.</i>
doplňková	Ptáme se na ni jak? jaký? a větou řídící. Rozvíjí zároveň sloveso a jméno věty řídící. Věta řídící obvykle obsahuje sloveso smyslového vnímání.	<i>Spatřili jsme ho, jak se krčí za keřem.</i>

B. SOUVĚTÍ SOUŘADNÉ

Souvětí souřadné se skládá ze dvou nebo více vět hlavních. Může navíc obsahovat libovolný počet vět vedlejších.

Významové poměry mezi hlavními větami:

- **slučovací** – spojovací výrazy: *a, i, ani, nebo, také, ani – ani, hned – hned, jednak – jednak*;
- **odporovací** – spojovací výrazy: *ale, a* (ve významu *ale*), *však, avšak, leč, jenže, nýbrž*;
- **stupňovací** – spojovací výrazy: *ba, ba i, ba ani, dokonce i, nejen – ale, nejen – nýbrž*;
- **vylučovací** – spojovací výrazy: *nebo, anebo, či, buď – nebo, buď – anebo*;
- **příčinný** – spojovací výrazy: *neboť, vždyť, totiž*;
- **důsledkový** – spojovací výrazy: *proto, tudíž, tedy, a proto, a tak, a tudíž, a tedy*.